Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!

Birourile de anunciuri:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe şése luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu duşulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 bani.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 206. Braşovŭ, Lunĭ, Marţĭ 20 Septemvre (2 Octomvrie) **1888.**

Nou abonamentŭ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Octomvrie 1888 st. v. se deschide nou abonamentŭ la care invitămŭ pe toţi amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:
pe trei lunĭ 3 fl.
pe şése lunĭ 6 fl.
pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România şi străinătate:
pe trei lunĭ 10 francĭ,
pe şése lunĭ 20 francĭ,
pe unu anŭ 40 francĭ.

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale**.

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Braşovŭ, 19 Septemvre v.

Din incidentulŭ representaţiunei, ce au adresat'o guvernului proprietarii ungurĭ din Ardealŭ în cestiunea rĕscumpĕrării regaliilorŭ, organulŭ stângei estreme, „Egyetértés“, face nisce apreţiărĭ, carĭ meritĕ luarea aminte a tuturorŭ celorŭ ce se intereséză de sĕrmanulŭ Ardealŭ. Ele ilustréză în modŭ bătătorŭ la ochĭ şi espectorările şoviniste de mai deunădile ale lui „Pesti Naplo.“

Étă ce scrie numita fóiă în numĕrulŭ sĕu de Sâmbătă sub titlulŭ „Ardelenii şi rĕscumpĕrarea regaliilorŭ“.

„Ardélulŭ este copilulŭ vitregŭ alŭ guvernului. Guvernulŭ lui Tisza, de vre-o patru-spre-dece anĭ de când e la cârmă, l'a năpăstuit ne'ncetatŭ. Numai atuncĭ s'a gânditŭ la elŭ când au fostŭ alegerĭ de deputaţĭ. S'a folositŭ de strania împărţire a cercurilorŭ electorale, ca aderenţilorŭ sĕi rĕmaşĭ fără mandatŭ sĕ le câştige mandate în Ardealŭ, séu sĕ aducă în dietă asemenĭ ómenĭ, a cărorŭ alegere în alte părţĭ n'a reuşitŭ séu a fostŭ chiar imposibilă.“

„Alegerile din Ardealŭ au devenitŭ vestite în totă ţéra. Pe sĕrmanulŭ poporŭ l'au coruptŭ cu banĭ, cu rachiu şi cu carne de óiă. Pe aceea parte a poporului însĕ, care s'a opusŭ unorŭ asemenĭ mijlóce menite a cumpĕra sufletele, *de multe orĭ au tĕrît'o cu puterea brachiului la urnă,*“

„Ardélulŭ este dér representatŭ în dietă aprópe esclusivŭ cu guvernamentalĭ. Poporulŭ constrînsŭ la mamelucismŭ, ar fi fostŭ în dreptŭ sĕ aştepte dela guvernŭ celŭ puţinŭ, ca după ce odată i-a confiscatŭ libertatea politică, celŭ puţinŭ sĕ facă ceva pentru bunăstarea lui materială“.

„Dér nicĭ atâta n'a făcutŭ. Aci se jertfesce Ardealulŭ pentru interese mai înalte ale ţĕrii, cum s'a întêmplatŭ în afacerea convenţiunei comerciale cu România, aci se dispune asupra lui în deplină neînţelegere şi necunoscinţă a relaţiunilorŭ locale vătămându-i-se condiţiunile de esistenţă. Fiecare Maghiarŭ cunósce importanţa politică a Ardealului şi inima lui vede cu adêncă compătimire lupta acea grea şi primejdiósă, ce este constrînsă a-o purta maghiarimea de acolo, şi mai vêrtosŭ clasa proprietarilorŭ ungurĭ, cu duşmanii ei ascunşĭ şi declaraţĭ.“

Dice apoi că ţéra a doveditŭ interesarea ei faţă cu Ardealulŭ nu numai prin sprijinirea Kulturegyletului. Dér dorinţele ardelene rĕmânŭ totdéuna neîmplinite. Astfelŭ guvernulŭ a respinsŭ cererea de a se înfiinţa în Ardealŭ unŭ institutŭ de creditŭ fonciarŭ.

Câtŭ pentru sprijinirea industriei ruinate a Ardealului s'au vorbitŭ multe, dér de faptŭ nu i s'a datŭ nicĭ unŭ ajutorŭ. Aşa se întêmplă şi pe tĕrêmulŭ instrucţiunei. „In anumite ţinuturĭ nemaghiare se redică scóle secundare, pe când oraşe néoşe maghiare ca Sz. St. Georgiulŭ se rógă înzadarŭ pentru asemenĭ scóle.“

„Tóte aceste plângerĭ“ — continuă „Egyetértés“ — n'au deşteptatŭ înclinărĭ oposiţionale între deputaţii guvernamentalĭ ardelenĭ. Nĕcazurile ardĕtóre nu le-au deschisŭ ochii, ca sĕ védă, unde conduce sistemulŭ actualŭ ţera, şi mai vêrtosŭ Ardélulŭ. A trebuitŭ sĕ se ivéscă o astfelŭ de cestiune cum este aceea a rĕscumpĕrării regalielorŭ, la care suntŭ iuteresaţĭ aşa de mulţĭ proprietarĭ, ca în cele din urma sĕ dea unŭ ţipetŭ durerosŭ şi sĕ se hotărască a face unŭ pasŭ de protestare faţă cu guvernulŭ....“

DIN AFARĂ.

Din incidentulŭ *călĕtoriei împĕratului Wilhelm la Roma*, diarele germane naréza, că împĕratulŭ Fridericŭ, pe timpulŭ când, ca moştenitorŭ alŭ tronului prusianŭ, cercetà pe Papa Piu alŭ IX, în contra obiceiului, nu voì sĕ sărute mâna Papei, dicêndŭ, că „afară de tatălŭ sĕu, regele, n'a sĕrutatŭ mâna încă nicĭ unui bărbatŭ“ şi de aceea nicĭ Papei n'a vrutŭ sĕ i-o sĕrute, ci 'i strînse numai mâna. Când în urma acésta Fridericŭ cercetà din nou pe Papa, acesta se dice că l'ar fi primitŭ ţinêndu-şĭ mânile la spate.

Diarele berlineze primescŭ scirĭ senşaţionale în privinţa *disposiţiunilorŭ militare*, ce se iau la graniţele orientale şi de medă-di ale *Rusiei*. Unele din aceste diare publică o ordinaţiune secretă dată de statulŭ majorŭ din Vilna sub Nr. 1256. In sensulŭ acestei ordinaţiunĭ aveau sĕ se procure în timpulŭ dela 25 Augustŭ până la 30 Septemvre st. v. 8051 cai, carĭ amĕsuratŭ ordinului imperial dela 16 Maiu 1888 Nr. 13,258, avéu a servì pentru transportarea mâncărilorŭ şi celoralalte trebuinciόse pentru armată pe séma trupelorŭ aflătóre la graniţele Prusiei. După o altă versiune însĕ comandele cercurilorŭ militare dela Kiev, Vilna, Odessa şi Moscva au primitŭ ordinŭ ca până la 10 Septemvre st. n. sĕ concheme câte 10,000 de reservişti fiăcare comandă, va sĕ dică cu totulŭ 40,000 de reservişti.

Din incidentulŭ petrecerei în Constantinopolŭ a *fratelui Ţarului Rusiei*, semioficiosulŭ „Journal de St.-Petersburg“ scrie: Purtarea prevenitóre a Sultanului faţă cu fratele Ţarului e fără îndoiélă o dovédă despre încrederea împrumutată, ce esistă între aceste două puterĭ. In Rusia a produsŭ multă satisfacţiune împrejurarea, că Pórta a profitatŭ de petrecerea în Constantinopolŭ a marilorŭ principĭ pentru a da — de sigurŭ în interesulŭ păcii generale — espresiune acestorŭ puternice şi amicabile relaţiunĭ.

„Bud. Corr.“ pretinde a fi autorisată din cele mai competente locurĭ, ca sĕ publice declaraţiunea, că tóte scirile colportate despre cele petrecute între regele *Milanŭ* şi *Natalia*, precum şi despre cabinetulŭ sêrbŭ, séu schimbarea vre-unui membru din acelŭ cabinetŭ, sunt nebasate. Regele Milanŭ acum mai multŭ ca totdéuna este hotărîtŭ sĕ ducă în deplinire procesulŭ sĕu de divorţŭ.

Societatea de maghiarisare „Szechenyi“.

Se scie că afară de „Kulturegylet“-ul ardelenescŭ se mai află şi unŭ altŭ „Kulturegylet“ în comitatulŭ Sătmarului, numitŭ „Szechenyianŭ“. Scopulŭ acestui „Kulturegylet“ îlŭ aflămŭ definitŭ în colónele lui „Egyetertes“ prin următórele cuvinte: *„Cultura, maghiarisarea şi propagarea patriotismului maghiarŭ.“*

E déră de interesŭ pentru noi ca sĕ scimŭ, în ce constă activitatea acestei societăţĭ, alŭ căreia scopŭ este maghiarisarea Românilorŭ din comitatulŭ Sătmarului? Pentru mai bună orientare estragemŭ următórele părţĭ din raportulŭ anualŭ ce s'a cetitŭ în a V-a adunare generală ordinară a acestei reuniunĭ, ţinută în Baia mare la 28 Septemvre n. c.:

Societatea şĭ-a manifestatŭ activitatea ei prin:

1. *Premiarea învĕţătorilorŭ şi a scolarilorŭ.* La începutŭ acesta a fostŭ principalulŭ ramŭ de activitate alŭ societăţii, credêndŭ că învĕţătorii, sĕracĭ fiindŭ, vorŭ emula în propunerea limbei statului pentru a puté dobêndi asemenĭ pre-

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(1)

Cipariu şi filologia română.

Filologia este învĕţătórea spiritului omenescŭ. Obiectulŭ ei este ca modalităţile de manifestare a ideilorŭ sĕ le deducă şi propună într'o nexiune şi ordine sistematică. Ba mai multŭ, Ioanŭ Reichardt dice, că filologia nu e numai istoria vieţii a unui poporŭ, ci ea tinde, ca până când istoria desvoltărei unei sciinţe e percursă în calea sa de o direcţiune, care merge paralelŭ cu direcţiunea de desvoltare a altei sciinţe, până atuncĭ direcţiunea filologiei se separéză mai multŭ în procesulŭ ei de desvoltare, adoperându-se sĕ întrunéscă liniile de desvoltare ale sciinţelorŭ respective, carĭ din urmă apoi se concentréză — ca radele sórelui în linii — în unŭ punctŭ centralŭ, pe care îlŭ numimŭ „spiritulŭ poporului“.

Acestŭ rolŭ de mamă prin tóte tendinţele separatistice cu carĭ era acusată filologia — nu şi l'a pututŭ perde; ci cu admiterea ei între sciinţele a posteriorice valórea sa a crescutŭ formidabilŭ, ér terenulŭ sĕu progreséză vĕdêndu-lŭ cu ochii. Astădĭ filologia este unŭ adevĕratŭ arsenalŭ alŭ naţiunilorŭ, cărora li se dispută originea numelui şi a sângelui, şi unŭ farŭ puternicŭ în mânele filologilorŭ spre a străbate la lumina cea adevĕrată.

Avêndŭ în vedere importanţa filologiei naţionale, precum şi dispuşĭ de devotamentulŭ şi pietatea filială, ce o datorimŭ memoriei celui mai distinsŭ cultivatorŭ alŭ ei, ne permitemŭ a improvisa unŭ studiu filologicŭ, dér mai mult dorimŭ a presenta lectorului pe ilustrulŭ şi erudituluŭ filologŭ românŭ, pe Timoteiu Cipariu, nu atâtŭ în resultatele sale filologice, câtŭ în tendinţele sale.

Hipotesele despre originea nóstră se dividŭ în două clase principale. Aceia, carĭ admitŭ filologia de sciinţă *a priori* întru demonstrarea originei iau de basă limba ca necasitate, căcĭ după dênşii limba este uniculŭ midlocŭ eficace şi sigurŭ, prin care ajungemŭ la adevĕrŭ, atribuindŭ respectulŭ cuvenitŭ şi istoriei. Aderenţii acestei scolĭ apoi se subdividŭ în alte două clase, după cum adecă elementulŭ latinŭ, séu slavŭ prevaléză în limbă.

Cei ce ţinŭ latinitatea limbei nóstre afirmă cu tótă resoluţiunea, că originea ei e analógă cu originea limbelorŭ italice; ér alţii, carĭ alt-cum au studiatŭ cestiunea originei limbei române cu mai puţină profunditate, séu bună-voinţă, susţinŭ, că légĕnulŭ creaţiunei limbei nóstre cade afară de Italia.

Scóla slavă afirmă, că limba nóstră e slavă, şi prin urmare, noi suntemŭ Slavĭ. Totŭ creaturĭ de ai acestei scolĭ susţinŭ, că suntemŭ de origine germană ca p. e. Schuller; alţii, ca Rösler, că limba română se constitue din elemente turcescĭ şi grecescĭ; în fine ca de complimentŭ s'a născutŭ a cincea scólă, care profeséză încă şi adĭ credinţa, că limba nóstră e o *promiscuitate homatologică* din slavă, latină, grecă, turcă, italiană, maghiară etc.

A doua clasă principală ia de basă istoria. Adepţii acestei scolĭ dicŭ, că originea unui poporŭ şi a limbei lui nu se póte constata numai din limbă, cu deosebire când limba conţine atâtea elemente eterogene; ci în casulŭ acesta îşĭ iau refugiulŭ la istoriă. Dintre dênşii unii suntŭ pro, alţii contra romanităţei şi latinităţei nóstre, ér o a treia categoriă apucă calea mijlociă.

Contrarii stărue, că suntemŭ descendenţii Dacilorŭ, Romanilorŭ şi Slavilorŭ, primii în prevalenţă.

Epigonii romanităţei şi latinităţei nóstre susţinŭ însĕ, că noi suntemŭ, atât după sânge, câtŭ şi după limbă, descendenţii colonielorŭ lui Traianŭ — cu deosebire în ce privesce limba. După dênşii, limba nóstră este unŭ ramŭ naturalŭ alŭ limbei latine rustice, séu vulgare, despre a care existenţă s'a scrisŭ şi vorbitŭ cu atâta posibilitate, încâtŭ unii i-au constatat şi periódele de dominaţiune.

Primulŭ Românŭ, ce ne descopere nouĕ acestŭ adevĕrŭ, este nemuritorulŭ Petru Maiorŭ. Transplantându-se sciinţa şi arta olenă la Roma. — aşa ne învéţă Petru Maiorŭ — împrejurarea acésta a forţatŭ limba, ca pe organulŭ culturalŭ, sĕ-'şĭ creeze séu însuşéscă şie-şĭ termenii indispensabilĭ spre propagarea ar-

mii. Dér — continuă raportulŭ — după ce aceste premii s'au datŭ în concursŭ, *suprema autoritate scolară valahă gr.-catolică e începută sĕ persecute pe învĕțătorii confesionalĭ carĭ au primitŭ astfeliu de premii și în fine i-a opritŭ dela concursŭ.* In urma acésta societatea a fostŭ silită sĕ încete cu publicarea concurselorŭ pentru ca prin acésta sĕ nu pună în conflictŭ pe „învĕțătorii cu spirit patriotic" cu propriele lorŭ autorităţĭ scolare. Cu tóte acestea însĕ, întroducerea cursurilorŭ de învĕțămêntŭ de séra dau progrese neașteptatŭ de marĭ și acei învĕțătorĭ, carĭ pe lângă împlinirea grelei lor chiămărĭ mai ţinŭ și cursurĭ de séra, nu pot fi lăsaţĭ nepremiaţĭ. Din asta causă, premiile menite pentru învĕțătorĭ și scolarĭ, Societatea le-a destinatŭ pentru cursurile de séră. In sensulŭ acesta s'a insinuatŭ la societate deschiderea a 13 cursurĭ de séra, anume: *10 cursurĭ în 10 comune valahe din cerculŭ Avas*, ér celelalte în Mediașŭ (Aranyos-Medgyes), Apa și Górbed.

2. *Ajutorarea scolarilorŭ sĕracĭ.* Societatea a datŭ ajutóre scolarilorŭ sĕracĭ dela scólele de statŭ din Avas-Felsöfalu și Șomcuta mare, carĭ din alte sate au mersŭ la aceste scóle spre a învĕța limba maghiară. Sub titlulŭ acesta au fostŭ ajutoraţĭ la scóla de statŭ din Av.-Felsöfalu 33 de copii, dându-li-se cuartirŭ, costŭ, haine, cărţĭ și rechisitele scolare. Asemenea s'au datŭ în acestŭ anŭ 180 fl. pentru maghiarisarea scolarilorŭ dela scola de statŭ din Șomcuta mare; pe lângă astea s'au ajutoratŭ cu haine scolarii de totŭ sĕracĭ din A. Mediașŭ. In fine societatea plătesce didactrulŭ pentru scolarii valachĭ sĕracĭ, carĭ cercetéză scolile ungurescĭ. Pentru cele espuse în rubrica acésta societatea a spesatŭ în anul acesta 851 fl. 17 cr.

3. *Ajutorarea școlarilorŭ sĕracĭ cu cărţĭ și rechisite școlare.* Spre scopulŭ acesta Societatea a votatŭ 300 fl., a spesatŭ însĕ în acestŭ anŭ administrativŭ numai 205 fl. 98 cr.

4. *Cursurile de învĕțămêntŭ de sera.* In anulŭ espiratŭ a avutŭ societate asemenĭ cursurĭ 6. Din suma de 300 fl., destinată pentru asemenĭ cursurĭ, s'au spesatŭ numai 85 fl. 67 cr. Pe basa progresului doveditŭ la asemene în aceste școlĭ de séra, din suma preiectată de 600 fl., *s'au datŭ premii la învĕțătorĭ 250* fl., ér școlarii s'au premiatŭ cu 36 fl. din suma proiectată de 100.

5. *Bibliotecĭ portative* a avutŭ societatea în anulŭ trecutŭ 4, în anulŭ acesta însĕ are 8. Din suma proiectată de 500 fl. s'au spesatŭ pentru sporirea acestorŭ bibliotecĭ 404 fl. 20 cr.

6. *Asilurĭ de copii.* Cu ajutorulŭ inspectoratului reg., cu ajutorulŭ comitetului administrativŭ alŭ comitatului, cu ajutorulŭ preoţilorŭ maghiarĭ romano-catolicĭ și reformaţĭ, — i-a succesŭ societăţii a-șĭ spori numĕrulŭ asilurilorŭ de copii dela 5, câte se aflau în anulŭ precedentŭ, *la 22*, în carĭ îșĭ primescŭ educaţiunea primă în spiritŭ maghiarŭ 1638 *de copii. In aceste asilurĭ de copii maghiarisarea pretotindenea a făcutŭ progrese surprindĕtóre,*

Societatea a datŭ în anulŭ acesta multŭ mai numĕróse ajutóre ca în anulŭ trecutŭ. Anume în anulŭ acesta a plătitŭ cuartirŭ pentru 33 școlarĭ, a provĕdutŭ cu costŭ 23, ér cu îmbrăcăminte vre-o 40. Raportulŭ numĕră 11 scóle confesionale românescĭ în carĭ copiii au fostŭ ajutoraţĭ din fondulŭ acestei Societăţĭ de maghiarisare. Erogaţiunile societăţii din anulŭ acesta au fostŭ 4939. fl.

Șoviniștii despre Fiume.

„Egyetertes" e fórte nemulţămitŭ cu locuitorii italianĭ din Fiume, din causă că aceștia nu vorŭ nicĭ decum sĕ se inspire de „patriotismulŭ" ungurescŭ. Étă ce scrie în privinţa acésta în numĕrulŭ sĕu dela 29 Septemvre:

Spunemŭ sincerŭ, că ne-amŭ simţitŭ amarŭ loviţĭ când amŭ vĕdutŭ, că acești ultraiștĭ se sustragŭ dela tóte obligamentele ce le pretinde dela ei patriotismulŭ maghiarŭ. Au demonstratŭ cu aceea, că ei suntŭ Italienĭ. Nu póte avea nimenea nimicŭ contra limbei lorŭ materne și e lucru naturalŭ, décă pe aceea o cultivă și ţinŭ necondiţionatŭ la ea. Nicĭ n'a pretinsŭ nimenea dela ei ca sĕ renunţe de limba lorŭ maternă. Dér acești ómenĭ au pusŭ în contradicere limba italiană cu patriotismulŭ maghiar. S'au pusŭ în posiţiă ca și cum cetăţenii din Fiume, carĭ vorbescŭ limba italiană. n'ar avé nicĭ unŭ obligamentŭ faţă cu Ungaria, care e patria lorŭ. Și durere, mare mulţime de locuitorĭ s'au aflatŭ, carĭ s'au alăturatŭ cu plăcere la astfelŭ de declaraţiunĭ.

După acésta îșĭ esprimă „Egyetertes" bucuria, că o deputaţiune din Fiume a mersŭ la Budapesta pentru ca sĕ depună în numele cetăţenilorŭ din Fiume o cunună de argintŭ pe mormêntulŭ lui Franciscŭ Deak. Din împrejurarea acésta deduce foia unguréscă, că numai o parte a locuitorilorŭ italianĭ din Fiume ar fi dușmanĭ ai statului maghiarŭ; amintesce îmbunĕtăţirile ce le-ar fi făcutŭ statulŭ maghiarŭ în Fiume și apoi continuă astfelŭ:

Tóte aceste îmbunĕtăţirĭ s'au făcutŭ pentru aceea, pentru-că Triestulŭ se ţine de Ungaria. Cetăţenii din Fiume potŭ sĕ fiă convinșĭ, că opiniunea publică a Ungariei nu șĭ-ar bate multŭ capulŭ cu ei, décă ar sci, că și ei voiescŭ sĕ ne resplătéscă pentru multele jertfe ce le-amŭ făcutŭ pentru ei așa, cum a resplătitŭ Triestulŭ pe Austria.

Este adevĕratŭ, că noi avemŭ lipsă de Fiume, dér nu mai puţină lipsă are și Fiume de noi. Și décă statulŭ maghiar ar afla de lipsă, ca „mărgăritarulŭ Adriei" sĕ fiă locuitŭ de poporŭ maghiarŭ, deórece poporulŭ ce-lŭ locuesce astădĭ nu este poporŭ de încredere, fiă sigurĭ cetăţenii din Fiume, că statulŭ maghiarŭ s'ar sci îngriji, ca unŭ elementŭ maghiarŭ destulŭ de numĕrosŭ sĕ-șĭ afle acolo existenţa. Fiume a costatŭ multe milióne pe Ungaria. Nu ne pare rĕu de aceste milióne până când cetăţenii lui se vorŭ arăta că suntŭ bunĭ patrioţĭ. Nu putemŭ însĕ privi cu ochĭ bunĭ atuncĭ, când vedemŭ că gustă binefacerile acestorŭ multe milióne ómenĭ de aceia, carĭ suntŭ plinĭ de dușmăniă faţă cu noi.

SCIRILE ĐILEI.

Cu ocasiunea proximului congresŭ naţionalŭ bisericescŭ gr-or. probabilŭ că se va discuta și asupra cestiunei *tipărirei cărţilorŭ bisericescĭ cu litere latine.* De sine se înţelege, că la sĕvêrșirea acestei eventuale reforme are sĕ se ţină contŭ de progresele filologice ale limbei române, omiţêndŭ pe câtŭ se póte cuvintele străine și superflue pentru noi. In privinţa acésta „Telegrafulŭ Românŭ" e de părere, ca începutulŭ sĕ se facă cu cărţile, cu carĭ vine și tinerimea școlară în atingere, și adecă cu „*Orologierulŭ*," „*Octoichulŭ*", „*Apostolulŭ*" și apoi treptatŭ cu celelalte cărţĭ. Pentru-ca însĕ sĕ nu se străcóre în traducerea cărţilorŭ provincialisme, „Tel. Rom." ar afla de bine, ca comisiunea, ce se va însărcina cu lucrările acestea, sĕ fiă compusă din celŭ puţinŭ 3 membri, aleșĭ din câte unŭ asesorŭ alŭ senatului bisericescŭ alŭ fiă-cărui consistoriu eparchialŭ, carĭ apoi sub priveghiarea archiereilorŭ sĕ lucreze continuu, așa că în decursŭ de unŭ anŭ de dile celŭ puţinŭ cele 3 cărţĭ pomenite mai susŭ sĕ se pótă tipări cu litere latine.

* * *

Confratele nostru dela „Kronstädter Zeitung", Redactorulŭ și Directorulŭ de până acuma alŭ acestei foi, Domnulŭ *Iosef W. Filtsch*, s'a retrasŭ dela redacţiunea acestei foi cu diua de 21 Sept. a. c. Precum scimŭ, d-sa este alesŭ deputatŭ dietalŭ și astfeliu este chematŭ a-șĭ desvolta activitatea pe altŭ tĕrêmŭ. D-nulŭ Filtsch declară în scrisórea cu care îșĭ ia adio dela cetitorĭ, că va lupta și în viitorŭ pentru causa partidei naţionale săsescĭ apĕrândŭ principiile ei. Dorimŭ colegului nostru ca în noua misiune ca deputatŭ sĕ întêmpine mai puţine desamăgirĭ decâtŭ alţii, carĭ i-au premersŭ pe acéstă cale.

* * *

S'au mai înscrisŭ încă prin D-na presidentă Susana Andreiu Mureșianu ca membre ale reuniunei române pentru ajutorarea vĕduvelorŭ sĕrace din Brașovŭ și Săcele următórele Dómne: Din Brașovŭ *Paraschiva Burbea*, *Elena D. Căpăţînă* și D-șóra *Ecaterina G. Ghiantu.* Din Dêrste preotesele *Maria I. Bârseanu* și *Maria I. Broșiu* și preotésa *Susana N. Soiu* din Turcheșiu.

* * *

„Românulŭ" aduce durerósa scire, că d-ra *Iulia Hajdĕu*, fiica eruditului B. P. Hajdĕu, *a reposatŭ.* D-ra Hajdĕu absolvase scóla de înalte studii din Parisŭ; nu împlinise încă 19 anĭ de etate și era în ajunulŭ de a primi titlulŭ de doctorŭ în litere și filosofiă. — Ne asociămŭ și noi la durerea nemângăiaţilorŭ părinţĭ esprimându-le condolenţele nóstre cele mai sincere!

* *

Cetimŭ în „România": „Comitetulŭ naţionalŭ pentru *participarea Românici la exposiţia* din Parisŭ s'a întrunitŭ Vinerĭ séra. S'a deschisŭ o listă de subscripţiunĭ printre membrii comitetului, care s'a și acoperitŭ cu câteva mii de lei. Prinţulŭ G. Bibescu, președintele comitetului, este neobositŭ pentru a face ca ţéra nóstră sĕ fiă cu demnitate representantă la Exposiţiunea dela Parisŭ."

* * *

„Epoca" află, că autorităţile vamale din Predealŭ au reușitŭ a pune mâna pe o importantă contrabandă de manufacturĭ ce era destinată a fi întrodusă în România prin valea Rêșnovului. Mai multe focurĭ au fostŭ schimbate între gardii fruntariei și contrabandiștĭ; nu a fostŭ însĕ nicĭ unŭ rănitŭ; contrabandiștii, lăsândŭ marfa, o luară la fugă.

* * *

Điarulŭ „*Il Secolo*" din Milano, făcêndŭ o statistică despre recolta din anulŭ acesta din Europa, dice că *recolta României* se urcă la 13 milióne 50,000 hectolitri, mai multŭ decâtŭ în anulŭ precedentŭ cu vr'o 5 milióne hectolitri.

* * *

Principele de *Walles* (Galles), moștenitorulŭ corónei englese, a sositŭ Sâmbăta trecută la Bucurescĭ, de unde probabilŭ că a și plecatŭ deja la Sinaia pentru a visita pe Suveranii României.

Representaţiune în afacerea rĕscumpărării regalilorŭ.

Scimŭ că întrunirea posesorilorŭ de regalii ungurĭ ţinută în Clușiu a decisŭ a se presenta guvernului o representaţiune în afacerea rĕscumpărării dreptului de cârcĭmăritŭ. Cu compunerea ei a fostŭ însărcinată societatea ungurésca de agricultură din Ardealŭ.

* * *

---

ei și sciinţei elene. Cu augumentarea materialului lexicalŭ și cu poleirea limbei a succedatŭ însĕ și desfacerea idiomului latinŭ în dialectŭ rusticŭ și cultŭ, séu clasicŭ. Diferinţa acésta luase dimensiunĭ ca și acelea în fine ca pe timpulŭ lui Quintilian alta era a vorbi latinesce, și alta gramaticesce.

Colonisarea română pe ţĕrmurile Mărei Adriatice a începutŭ în secolulŭ alŭ II-lea d. Christosŭ; peninsula tracă până la Danubiu și Marea Négră fù împoporată de Românĭ pe la jumĕtatea secolului I. dp. Crist., ér în Dacia s'a întêmplatŭ în secolulŭ II-lea după Christosŭ.

Pe timpulŭ acestorŭ colonisărĭ s'a conceputŭ și formaţiunea limbei românescĭ, care a continuatŭ până prin secolulŭ alŭ V. In periodulŭ acesta zace și prima epocă a limbei românescĭ și a literaturei tradiţionale.

Intre tóte fiicele Romei partea cea mai rea îșĭ avù aceea, care șĭ-o destinase de propugnaculŭ în contra invadărilorŭ turbate dela Nordŭ. Inconjurată de elemente eterogene, molestată de popóre pururea ostile și isolată de ale sale surorĭ, fără protectorŭ în pămêntŭ străinŭ îșĭ aștepta mântuitorŭ. Dér vai, departe, fórte departe era. Edictulŭ lui Foca și alte încercărĭ anterióre, precum și succesive, de a elimina limba latină clasică din administraţiunea politică făcură vêrfŭ calamităţilorŭ.

Dér urmă secolulŭ alŭ X-lea, în care fiicele neo-latine devinŭ fete marĭ, devinŭ la maturitate și îndependenţă cu privire la limbă. Acuma, décă n'au pututŭ învinge, au sciutŭ celŭ puţinŭ a se lupta.

Despre noulŭ scripturisticŭ alŭ limbei nóstre în epoca de pe la secolulŭ alŭ X, afară de unele probe minuţióse, nu se scie până de presinte nimicŭ cu certitudine, ci acésta ese la ivélă în epoca a patra a limbei românescĭ, care cade prin secolulŭ XV—XVI.

Studiulŭ limbei datéză din secolulŭ alŭ XVII și încă cu lexicografia. Prima gramatică română tipărită apare la 1780 compusă de S. Miculŭ și locupletată și ordinată de G. Șincai. După unŭ pătrarŭ de seclu fù retipărită la Buda de Șincai. In ambele ediţiunĭ se ia de principiu reducerea limbei române măcarŭ în parte la latină, după ce românésca e unŭ mădularŭ diformatŭ și mutilatŭ alŭ latinei.

Petru Maiorŭ luândŭ în basă fonetica limbei, e pentru anticitatea limbei românescĭ, declarând'o de ramŭ naturalŭ alŭ latinei rustice, prin ce devine părintele fonologiei române.

Toţĭ trei alt-cum erau latiniștĭ pronunciaţĭ.

Apoĭ au urmatŭ alţĭ gramaticĭ cu alte sisteme ortografice, așa, că în scurtŭ timpŭ nu aveamŭ mai puţine ca nouĕ sisteme ortografice.

Cea mai succésă și bine primită însĕ a fostŭ a lui Petru Maiorŭ. Dênsulŭ e primulŭ, care a întrodusŭ codiţele în ortografiă ca necesitate ortografică, „carĭ prin fixarea regulelorŭ ortografice și cultivarea conscientă a limbei cu timpulŭ potŭ sĕ devină eliminabile".

După gramaticii acestei epoce apoi urmară o dróe de ei, între carĭ celŭ mai însemnatŭ e Ioanŭ Alexe, episcopulŭ Armenopolei cu „gramatica daco-romana sive valachica" sa. Sistemulŭ sĕu ortograficŭ e analogŭ sistemului maiorianŭ cu adausulŭ lui „u" finalŭ.

Cu doi anĭ mai târdiu apărù gramatica lui I. Eliade Rădulescu (1828). după unŭ deceniu și mai bine redactă „Curierulŭ de ambele sexe". Punctulŭ sĕu de plecare e a lui Petre Maiorŭ. Opurile gramaticale și în specialŭ „Curierulŭ" sĕu dela Petru Maiorŭ până la Timoteiu Cipariu, afară de gramatica episcopului Alexe, au fostŭ, carĭ au debutatŭ mai multŭ la sanctuarulŭ limbei nóstre.

Purismulŭ și intregitatea unei limbĭ nu se póte conserva numai cu vorba, séu cu gura, ci și cu scriptura; ér factorulŭ augmentativŭ în materialulŭ limbei e comerciulŭ sĕu cu lumea. Starea culturală, comercială și relaţiunĭ de stat din periodulŭ colonisărei nóstre și a dominaţiunei romane în Dacia lui Traianŭ suntŭ indicii suficiente de a admite, că limba romană vulgară, séu neolatina românéscă sub auspiciile latinei clasice, care se usita de limbă de statŭ, nu va fi simţitŭ lipsa acestora.

(Va urma.)

Reproducemŭ şi noi din acestŭ actŭ interesantŭ cu privire la cestiunea regaliilorŭ părţile cele mai însemnate.

Representaţiunea adresată ministrului de finance accentuéză mai întâiu importanţa rĕscumpărării regaliilorŭ din punctŭ de vedere economicŭ-naţionalŭ şi de drept privat. Apoi arată, că memorata societate a adunatŭ numai date din 15 comitate ale Ardealului, dér că şi aceste suntŭ în multe privinţe defectuóse.

Mai departe arată câtŭ de mare consternaţiă şi îngrijire a produsŭ proiectulŭ guvernului între proprietarii ungurĭ, care s'a mai măriţŭ prin aceea, că s'a pusŭ în lucrare resolvarea unei cestiunĭ aşa de grave în modŭ atâtŭ de pripitŭ.

In fine arată, că rĕscumpărarea regaliilorŭ póte sĕ aibă trei scopurĭ şi idei principale *a)* scopulŭ naţionalŭ-economicŭ, *b)* scopulŭ financiarŭ şi *c)* scopulŭ privitorŭ la asigurarea dreptului privatŭ. Motivarea proiectului guvernului nu recunósce nicĭ unulŭ din aceste trei scopurĭ. Sĕ vede, că guvernulŭ la statorirea proiectelorŭ sale a fostŭ condusŭ de vederĭ economice-financiare. Insĕ décă statulŭ e îndemnatŭ de aceste vederĭ, sĕ ia dreptulŭ de regalii dela proprietarii sĕi actualĭ, atuncĭ trebue sĕ aibă în vedere tot-odată ca espropriarea acésta sĕ se facă în interesul puelic pe lângă o despăgubire adevĕrată şi dréptă. Acestŭ post'lutŭ proiectulŭ guvernului nu'lŭaîmplinesce şi astfeliu între scopurile lui nu s'a luatŭ în vedere şi scopulŭ privitorŭ la asigurarea dreptului privatŭ.

După acéstă întroducere representaţiunea continuă astfeliu:

Desdaunarea proiectată de înaltulŭ guvernŭ ar aduce pentru proprietarii dreptului de cârcĭmăritŭ păgubire atâtŭ de mare şi de nedemnă, încâtŭ modu de rĕscumpărare mai nefavorabilŭ ca acesta numai în timpurĭ de revoluţiă şi răpire de drepturĭ se póte închipui, ceea ce astădĭ nu se póte aduce ca motivŭ legislatoricŭ şi nu este permisŭ sĕ se aducă.

Proiectulŭ guvernului în motivarea sa recunósce celŭ puţinŭ, că dreptulŭ de cârcĭmăritŭ, ca resultatŭ alŭ desvoltării istorice a dreptului, stă pe basă corectă şi formézā avere totŭ atâtŭ de inviolabilă ca şi alte bunurĭ.

Recunoscêndŭ însĕ acéstă basă de dreptŭ nu se póte lăsa din vedere, că valórea drepturilorŭ de cârcĭmăritŭ arată tendinţa de a se desvolta şi a cresce, ceea ce şi este de totŭ naturalŭ, pentru că spornndu-se numĕrulŭ locuitorilorŭ şi desvoltându-se averea acestora, consumaţiunea beuturilorŭ spirtuóse ţine paşĭ cu acésta, astfelŭ că valórea venitului şi a capitalului representatŭ prin drepturile de cârcĭmăritŭ în totŭ anulŭ se urcă hotărîtu. Faptulŭ acesta incontestabilŭ nu îlŭ schimbă nicĭ aceea, că mutarea séu încetarea unorŭ puncte de circulaţiă prin căile ferate causézā pe unele locurĭ o scădere a veniturilorŭ dreptului de cârcĭmăritŭ, pentru că acestei scăderĭ corĕspunde urcarea veniturilorŭ în alte locurĭ, astfeliu că pe teritoriulŭ întregei ţerĭ urcarea sistematică şi stabilă a veniturilorŭ dreptului de cârcĭmăritŭ nu sufere îndoiélă.

Fiindŭ vorba de expropiarea din punctulŭ de vedere alŭ intereselorŭ publice a acestei averĭ positive şi cu tendenţă de a cresce, proprietarii potŭ pretinde necondiţionatŭ, ca sĕ li se dea dreptŭ desdaunare întréga şi adevĕrata valóre a acestei averĭ.

Proiectulŭ propune două vătĕmărĭ grave ale acestui principiu fundamentalŭ corectŭ, pe carĭ a le pune în evidenţă şi a le vindeca este scopulŭ principalŭ alŭ acestui memorialŭ. Una dintre aceste vătĕmărĭ este, că basa desdăunării o formézā singurŭ şi exclusivŭ numai venitulŭ pusŭ sub contribuţiă în anii 1882—1886. A doua vătĕmare este aceea, că au sĕ fiă subtrase din acestŭ venitŭ 20% sub titlulŭ de spese de manipulaţiă.

Argumentele nóstre în contra acestei vătămărĭ ne luămŭ îndrăsnélă a le subşterne în cele următóre:

Ântêiu: principiulŭ, după care valórea desdaunării este a se statori pe basa contribuţiei dela 1882—1886, îlŭ primimŭ nu ca o basă perfectă şi dréptă, ci numai de aceea, pentru că deoparte spre egalarea fluctuaţiunei venitului ciclulŭ de 5 anĭ îlŭ credemŭ corĕspundĕtorŭ, şi a doua pentru-că altă statistică publică şi generală a veniturilorŭ regale nu există, afară de conspectele veniturilorŭ puse sub contribuţiă.

Déră primindŭ acéstă basă dreptŭ cea dintêiu cheiă sistematică, ne este imposibilŭ a ne mulţumi cu ea fără a i se căuta şi vindeca scăderile.

In acéstă privinţă însuşĭ guvernulŭ ne arată calea şi exemplulŭ, că venitulŭ pusŭ sub contribuţiă póte fi greşitŭ şi vrednicŭ de îndreptare, când în §. 3, alineatulŭ 2, prevede acelŭ casŭ, că contractulŭ séu declaraţia venitului, pe basa căruia s'a statoritŭ darea, póte nasce îndoéla, că venitulŭ s'a declaratŭ preste mĕsură mare, în care casŭ doresce a afla modalitatea, de a descoperì adevĕratulŭ venitŭ şi a micşora în modŭ corespundĕtorŭ desdaunarea.

Ceea-ce susţine proiectulŭ înaltului guvernŭ sub acestŭ punctŭ întru apĕrarea drepturilorŭ legitime ale erarului pentru representantulŭ financelorŭ, totŭ aceea dorimu noi sĕ fiă susţinutŭ şi asiguratŭ şi pentru proprietarii drepturilorŭ regale în tóte casurile, în care venitulŭ luatŭ de basă pentru statorirea contribuţiei dela 1882—1888 este mai micŭ ca adevĕratulŭ venitŭ.

Pentru a motiva după trebuinţă acéstă dorinţă a nóstră, trebue sĕ atragemŭ atenţiunea la acele casurĭ deosebite, care credemŭ că se întêmplă şi în alte părţĭ ale ţĕrii, dér se întêmplă mai alesŭ în părţile ardelene.

In Ardélŭ raporturile de proprietate s'au desvoltatŭ astfelŭ, încâtŭ aicĭ nu numai moşiile proprietarilorŭ celorŭ marĭ dér şi ale celorŭ mijlocii şĭ mai micĭ se aflau în parcele micĭ în mai multe comune depărtate una de alta, şi cu deosebire iobagii se aflau împrăştiaţĭ dintr'o margine a ţĕrii la ceealaltă în mai multe comitate şi numĕróse comune, astfelŭ că nu este rarŭ acelŭ proprietarŭ, care a avutŭ proprietate şi jobagĭ în 20—100 comune.

După ştergerea feudalismului aceste părticele împrăştiate ale proprietăţii au devenitŭ fórte greu de esploatatŭ şi în cea mai mare parte s'au datŭ în arêndă la arêndatorĭ mai micĭ, şi anume cele mai multe casuri împreună cu averea nemişcătóre şi dreptulŭ de cârcĭmăritŭ şi de cele mai multe-orĭ cu acea condiţiune, ca arêndatorulŭ sĕ plătéscă şi contribuţia după obiectele arêndii.

In asemenea casurĭ declararea venitului dreptului de cârcĭmăritŭ a fostŭ tréba arêndatorului şi a fostŭ făcută de dênsulŭ în modŭ atâtŭ de independentŭ, încâtŭ proprietarulŭ n'a avutŭ nicĭ o cunoscinţă despre mărimea venitului declaratŭ. Arêndatorulŭ ér s'a străduitŭ a statori venitulŭ sĕu în sumă câtŭ sĕ póte de mică, pentru-că darea, care îlŭ îngreuna pe dênsulŭ, sĕ fiă câtŭ se póte de mică.

Aşadéră în chipulŭ schiţatŭ aicĭ s'a întêmplatŭ fórte desŭ casulŭ, că fără nicĭ o vină a propriatarului venitulŭ dreptului regalŭ s'a statoritŭ mai micŭ decâtŭ a fostŭ în realitate.

(Va urma)

Principele Bismark cătră săteni.

Principele Bismark a adresatŭ cătră sătenii de pe mosia sa Schönau de lângă Friedrichsruhe, cu ocasiunea sĕrbătorei secerişului, următórele cuvinte:

Érna ne-a adusŭ la toţĭ mare supĕrare, a trebuitŭ sĕ înmormêntămŭ pe bĕtrânulŭ nostru împĕratŭ şi câteva lunĭ mai în urmă pe fiulŭ sĕu, pe împĕratulŭ nostru Frideric. Aicĭ, după acele dile întristătóre, s'a făcutŭ érăşĭ sóre, pentru că noi Germanii cu mândriă putemŭ privi la împĕratulŭ nostru Wilhelm II, care este soldatŭ din crescetŭ pănă în tălpĭ şi de sigurŭ dênsulŭ se va bate cu vitejiă décă Germania va fi atacată. Dér împĕratulŭ Wilhelm II iubesce fórte multŭ pe supuşii sĕi şi de aceea va face totŭ posibilulŭ ca sĕ menţină pacea, pentru că aceia dintre voi, carĭ acum 18 anĭ erau cu mine în Francia, sciu ce însemnézā sĕrbătórea secerişului când duşmanulŭ este în ţéră; puţinŭ mai rĕmâne atuncĭ pentru sătenŭ, şi de aceea nu voimŭ sĕ dămŭ uitărei pe împĕratulŭ nostru, ci vomŭ dice: Trăéscă împĕratulŭ nostru.

Raportulŭ comitetului Societăţii pentru fondŭ de teatru românŭ

cătră Adunarea generală din Lugoşŭ, ţinută la 29 Septemvre n. 1888.

Onorată adunare generală!

Comitetulŭ societăţii pentru fondŭ de teatru românŭ face următorulŭ raportŭ:

I. Averea societăţii. Averea societăţii constă adĭ din următórele:

1. Obligaţiunĭ de statŭ în preţŭ de 21,325 fl. 66 cr.; 2. Acţiunĭ de ale „Albinei" 7,800 fl.; 3. Acţiunĭ de ale „Transilvaniei" 900 fl.; 4. Deposite la „Albina" 17.776 fl. 2 cr.; 5. Obligaţiunĭ private 100 fl.; 6. Banĭ gata 146 fl. 88 cr;

La olaltă 48,048 fl. 56 cr.

După raportulŭ cătră adunarea generală din 1887, ţinută în Oraviţa montană, averea societăţii a fostŭ atuncĭ de 44,700 fl. 44 cr. Prin urmare, din anulŭ trecutŭ pănă adĭ, fondulŭ societăţii s'a sporitŭ cu 3,348 fl. 12 cr.

II. Restanţele Membrilorŭ. Membrii fundatorĭ, după lista sub ·/. au rĕmasŭ datorĭ cu 3.110 fl. Eră membrii ordinarĭ după lista sub ·//., au rĕmasŭ datorĭ cu 599 fl. — Restanţele facŭ 3,709 fl.

Unŭ timpŭ lungŭ s'a practicatŭ, că membrii fundatorĭ şi ordinarĭ s'au subscrisŭ numai în liste. Listele s'au aflatŭ de neacomodate pentru ţinerea în evidenţă, pentru manipularea cassei şi în casŭ de procesŭ, deórece după atare liste rĕmânŭ uneorĭ câte 10—15 inşĭ în restanţă şi deórece listele n'au însuşirile unei obligaţiunĭ.

Pentru acésta comitetulŭ a ordonatŭ ca sĕ se tipăréscă obligaţiunĭ, şi rógă pe on. adunare generală ca pe viitorŭ numai pe aceia sĕ-i priméscă de membri fundatorĭ séu ordinarĭ, carĭ séu plătescŭ tacsele, séu subscriu obligaţiunile.

S'au făcutŭ atarĭ provocărĭ pentru plătire şi pe basa listelorŭ, dér nu s'a datŭ rĕspunsŭ; de altă parte unii restanţierĭ au legatŭ împăcăciune judecătorĕscă, séu suntŭ prin sentinţă judecaţĭ, şi decĭ unii ar pute plăti, nu plătescŭ însĕ nicĭ cametele, decĭ comitetulŭ va fi silit sĕ încépă şi cu esecuţiunile.

Póte că unii dintre membrii fundatorĭ séu ordinarĭ s'au subscrisŭ mai multŭ din falŭ, decâtŭ din zelŭ naţionalŭ, şi comitetulŭ crede, că adunarea generală îşĭ va de învoirea, ca listele restanţierilorŭ sĕ se publice în jurnalele românescĭ, căcĭ mai bine e, ca sĕ nu se subscrie nime, décă nu vré séu nu póte plăti, decâtŭ prin subscriere sĕ causeze societăţii şi spese.

III. Diplomele. Dintre membrii fundatorĭ, carĭ au plătitŭ taxele, 48 au căpĕtatŭ diplome, éră dintre membrii ordinarĭ 34. La olaltă 82.

IV. Premiulŭ de 300 fl. Adunarea generală din Şomcuta mare, în şedinţa sa din 12 Aug. 1886, după punctulŭ 5 alŭ protocolului alăturatŭ 3 ·[., a decisŭ, ca sĕ se escrie unŭ premiu de 300 fl. pentru piesa cea mai bună teatrală, şi a îndrumatŭ comitetulŭ, ca sĕ facă o propunere motivată cătră adunarea generală viitóre. Comitetulŭ în acésta causă a adusŭ decisiune şi respective a făcutŭ propunerea din 1 Iuliu 1887 nr. 5 alăturată sub 4 ·/., dér adunarea generală din Oraviţa-montană în şedinţa sa din 26 Sept. 1887, după protocolulŭ mai josŭ alăturatŭ sub n-rulŭ 6, a decisŭ ca acéstă causă de nou sĕ se desbată la adunarea viitóre; pentru acésta comitetulŭ o subşterne şi dechiară, că şi acum îşĭ susţine propunerea.

V. Silvania. Silvania, institutulŭ de creditŭ şi de economii, cu reşedinţa în Şimleu, prin scrisórea sa din 8 Martie 1888 nr. 45, a recercatŭ pe preşedintele societăţii, după cum se vede din aclusulŭ sub 5 ·/. — ca societatea pentru fondŭ de teatru românŭ sĕ depună din fondulŭ sĕu o parte şi la institutulŭ Silvania; — dér fiindŭ-că comitetulŭ nu se simte împuternicitŭ nicĭ prin statute, nicĭ prin adunarea generală, ca sĕ-şĭ schimbe modulŭ de manipulare usuatŭ pănă acuma, şi anume ca sĕ decidă în causă, comitetulŭ aşterne recuisiţiune la adunarea generală, — şi face numai observaţiunea, că împărţindu-se fondulŭ la mai multe institute, s'ar îngreuna agendele cassarului.

VI. Comitetulŭ. Comitetulŭ presinte a fostŭ alesŭ în 28 Sept. 1885 în adunarea generală din Bogşa montană şi findcă acuma decurgŭ cei trei anĭ, pe carĭ a fostŭ alesŭ, comitetulŭ depune mandatulŭ la adunarea generală, mulţămeşce pentru încrederea ce i s'a datŭ şi cere absolvarea sa.

Protocólele adunării din Oraviţa-montană se alătură sub 6 şi 7.

Din şedinţa comitetului societăţii pentru fondŭ de teatru românŭ, ţinută în 21 Iuniu 1888 în Budapesta.

In numele comitetului:

Dr. At. Marienescu, secretarŭ. **Iosifŭ Hosszu**, preş.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

Hamburg, 1 Octomvre. Consiliarulŭ secretŭ *Geferken*, care este suspiţionatŭ că a trimisŭ spre publicare memoriile împĕratului Fridericŭ fóiei „Deutsche Rundschau", a fostŭ erĭ nópte arestatŭ la gară tocmai când a sositŭ din Helgolanda şi a fostŭ băgatŭ în arestŭ preventivŭ.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 29 Septemvre st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	100.—
Renta de hârtiă 5%	90.30
Imprumutulu căilorŭ ferate ungare	146.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune)	97.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	112.50
Bonurĭ rurale ungare	104.50
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişu	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104.50
Bonurĭ croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	99.75
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	131.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	122.75
Renta de hârtiă austriacă	81.15
Renta de argintŭ austriacă	81.80
Renta de aurŭ austriacă	110.50
Losurĭ din 1860	140.—
Acţiunile băncei austro-ungare	873.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	306.25
Acţiunile băncei de creditŭ austr.	312.60
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.71

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Sz. 2108—1888 tlkvi. 162

Arverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. jbirosag mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Anna Cornea szül. Stojka végrehajtatónak Badila Nikolai al. Veneczei lakos végrehajtást szenvedö elleni 114 frt. 50 kr. tökekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a brassai kir. törvényszék (a fogarasi kir. járásbiróság) területén lévö al. Veneczei községében fekvö az al. Veneczei 27 sz. tjkben A † alatt foglalt

575, 576 hrsz. ingatl. . .	40 frt.	8011 (hrsz. ingtl. . .	11 frt.
577, 578 „ „ . .	40 „	8012 („ „ . .	31 „
5427, 5428 „ „ . .	44 „	8282, 8283 „ „ . .	9 „
6123, 6124 „ „ . .	34 „	a 975 tjkben foglalt.	
3504 hrsz. ingatl.	64 frt.	9594 hrsz. ingatl.	23 frt.
7781 „ „	28 „	9644 „ „	5 „

a 367 sz. tjkben

497, 498, 499, 500 hrsz. ingatlan. . . . . 16 frtban

az àrverést ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888 évi October hó 22-ik napján délelött 10 órakor Also Venecze község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november hó 1-én 3333. sz. allatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-us értelmében a bánatpénznek a biróságnál elöleges elhelyezéséröl kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Fogaras 1888 évi Junius hó 13 napján.

A fogarasi kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság.

PUBLICAȚIUNE.

Pentru statorirea definitivă a listei viriliștilorŭ în representanța orașului Brașovŭ pro 1889, subscrisa comisiune în înțelesulŭ §-lui 33 alŭ art. de lege XXII din 1886 —va ține ședință publică **Mercuri în 3 Octomvrie (21 Septemvrie 1888** la 3 óre postmeridiane în sala sfatului orășănescŭ.

Cei interesațĭ se avisézā despre acésta.

Brașovŭ, în 17 (29) Septemvrie 1888.

Iuonŭ Lengeru m. p.
președintele comisiunii pentru conscrierea viriliștilorŭ.

Bursa de Bucurescĭ.

Cotă oficială dela 15 Septemvre st. v. 1888.

	Cump.	vĕnd.
Renta română 5%	—.—	—.—
Renta rom. amort. 5% . . .	96.$^1/_2$	97.—
Renta convert. 6%	—.—	—.—
Impr. oraș. Buc. 10 fr. . . .	45.—	50. -
Credit fonc. rural 7% . . .	107.$^1/_4$	107.$^3/_4$
„ „ „ 5% . . .	97.—	97.$^3/_4$
„ „ urban 7%	106.$^1/_4$	107·—
„ „ „ 6%	—.—	—.—
„ „ „ 5%	94.$^1/_4$	95.—
Banca naț. a Rom. 500 Lei. .	—.—	—.—
Ac. de asig. Dacia-Rom.. . .	—.—	—.—
Aurŭ contra bilete de bancă .	1.$^1/_4$	1.$^1/_2$
Bancnote austr. contra aurŭ. .	—	—.—
Aurŭ contra argintŭ séu bilete	1.$^1/_4$	1.$^1/_2$
Florinŭ valóre austriacă . . .	2.08$^1/_2$	2.09$^1/_2$

Sosirea și plecarea trenurilorŭ și postelorŭ în Brașovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Brașovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 10 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 10 minute diminéța.

2. Dela Brașovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ accelerată Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéța.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după amédĭ.

Rugămŭ pe domnii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei".

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovu·